

Diabetes en nuchter zijn voor onderzoek of operatie

Richtlijnen insuline

Inleiding

U heeft diabetes mellitus en gebruikt hiervoor insuline. Binnenkort heeft u een afspraak in het ziekenhuis voor een onderzoek of een operatie, waarvoor u uw dieet moet aanpassen. U mag op die dag niet of minder eten dan u gewend bent. Waarschijnlijk weet u uit ervaring dat dit problemen kan opleveren met uw bloedsuikerspiegel. U kunt dan last krijgen van een aantal vervelende verschijnselen die wijzen op een te hoge of een te lage bloedsuikerspiegel. Om deze problemen te voorkomen is het belangrijk dat u de instructies in deze folder nauwkeurig opvolgt. Gebruik deze folder naast de andere voorbereidingen die u voor het onderzoek moet treffen.

Als u de dag voor het onderzoek of operatie ook anders moet eten dan u gewend bent, lees dan ook de folder 'Diabetes en dieetaanpassing voor onderzoek of behandeling'. Deze informatie is **alleen** bedoeld voor gebruik van insuline en **niet** voor andere medicijnen. Als u in combinatie met insuline ook bloedsuikerverlagende tabletten gebruikt, neem dan contact op met de diabetesverpleegkundige.

Overzicht tabellen

- **Tabel 1:**
Insulinedosering op de dag voor het onderzoek/operatie
- **Tabel 2:**
Bloedglucosecontrole op de dag voor het onderzoek/operatie
- **Tabel 3:**
Bloedglucosecontrole dag van het onderzoek/operatie
- **Tabel 4:**
Insulinedosering vóór het onderzoek
- **Tabel 5:**
Insulinedosering na afloop van het onderzoek/operatie indien het onderzoek/operatie **voor 12.00 uur** heeft plaatsgevonden
- **Tabel 6:**
Insulinedosering na afloop van het onderzoek/operatie indien het onderzoek/operatie **na 12.00 uur** heeft plaatsgevonden

Dag vóór het onderzoek/operatie

De dag voor het onderzoek dient u al voorbereidingen te treffen voor de controle van uw bloedglucose en uw insulinedosering. In de onderstaande tabellen vindt u de richtlijnen.

Tabel 1: Insulinedosering dag voor het onderzoek/operatie

De adviezen in deze tabel zijn van toepassing als er deze dag **géén** speciale dieetaanpassingen voor het onderzoek/operatie nodig zijn.

Insulinesoort	Tijdstip waarop u normaal insuline spuit	Dosering*
(ultra)kortwerkende insuline: <ul style="list-style-type: none"> • Actrapid • Humalog • Humuline regular • Novorapid	Voor de avondmaaltijd	Gebruikelijke dosering
langwerkende insuline: <ul style="list-style-type: none"> • Insulatard • Humuline NPH • Monotard • Lantus • Levemir • Tresiba	Voor de avondmaaltijd	75 % van de gebruikelijke dosering
	Voor het slapen	50 % van de gebruikelijke dosering
combinatie insuline: <ul style="list-style-type: none"> • Mixtard (diverse mixen) • Novomix 30 • Humalog mix 25 • Humuline (diverse mixen) • Ryzodeg	Voor de avondmaaltijd	75 % van de gebruikelijke dosering

* zo nodig bij halve eenheden naar boven afronden.

Tabel 2: Bloedglucosecontrole dag voor het onderzoek/operatie

Tijdstip	Bloedglucosewaarde (mmol/l)	Actie
Bloedglucose-controle voor de nacht	Lager dan 4,0	5 tabletten druivensuiker of 0,4 dl aanmaak-limonade met water Na 30 minuten opnieuw controle. Zie verder beleid bij de waarden in deze tabel.
	Lager dan 6,0	30 gr koolhydraten eten = 2 porties fruit of 2 sneetjes brood met hartig beleg.
	Tussen 6,0 en 8,0	15 gr koolhydraten eten = 1 portie fruit of 1 snee brood.
	Tussen 8,0 en 15,0	Geen actie, waarde is goed.
	Hoger dan 15,0	Indien u werkt met een zelfregulatieschema: zelf bijregelen met 50% van de gebruikelijke extra eenheden. Indien u niet werkt met een zelfregulatieschema: de hogere waarde accepteren.

Dag van het onderzoek/operatie, vóór het onderzoek/operatie

De dag van het onderzoek/operatie moet u speciale maatregelen treffen voor de controle van uw bloedglucose en insulinedosering.

In onderstaande tabellen vindt u de richtlijnen.

Tabel 3: Bloedglucosecontrole dag van het onderzoek/operatie

Tijdstip	Bloedglucosewaarde (mmol/l)	Actie
Dagcurve prikken: • Nuchter • 12.00 uur	Lager dan 4,0 (hypo)	5 tabletten druivensuiker of 0,4 dl aanmaak-limonade met water (dit is geen belemmering voor het onderzoek)
Dagcurve prikken: • Nuchter • 12.00 uur	Tussen 4,0 en 10,0	Geen actie, de waarde is goed
	Tussen 10,0 en 15,0	Geen actie, de waarde is acceptabel
	Hoger dan 15,0	Indien u werkt met een zelfregulatieschema: zelf bijregelen met de kortwerkende insuline. Indien u niet werkt met een zelfregulatieschema: contact opnemen met uw arts of de diabetesverpleegkundige.

De insulinedosering voor en na het onderzoek staat in aparte tabellen!

- **Tabel 4:**
Insulinedosering vóór het onderzoek
- **Tabel 5:**
Insulinedosering na afloop van het onderzoek/operatie indien het onderzoek/operatie vóór 12.00 uur heeft plaatsgevonden
- **Tabel 6:**
Insulinedosering na afloop van het onderzoek/operatie indien het onderzoek/operatie ná 12.00 uur heeft plaatsgevonden

Tabel 4: Insulinedosering dag van het onderzoek/operatie, vóór het onderzoek/operatie

Tijdstip onderzoek/operatie	Tijdstip waarop u normaal insuline spuit	Dosering*
Vóór 12.00 uur	Voor het ontbijt	Geen insuline spuiten
Na 12.00 uur	Voor het ontbijt	50 % van de gebruikelijke dosering
	Voor de lunch	Geen insuline spuiten

Dit geldt voor alle soorten insuline.

* zo nodig bij halve eenheden naar boven afronden

Dag van het onderzoek/operatie, ná het onderzoek/operatie

Voor de insulinedosering **na het onderzoek** zijn er twee afzonderlijke tabellen afhankelijk van het tijdstip van het onderzoek, namelijk **voor 12.00 uur (tabel 5)** en **na 12.00 uur (tabel 6)**.

**Tabel 5: Insulinedosering dag van het onderzoek/operatie:
na afloop Indien het onderzoek/operatie vóór 12.00 uur heeft plaatsgevonden:**

Tijdstip onderzoek/operatie	Insulinesoort	Tijdstip waarop u insuline moet spuiten	Dosering*
Het onderzoek/operatie heeft vóór 12.00 uur plaatsgevonden	Kortwerkende insuline: <ul style="list-style-type: none"> • Actrapid • Humalog • Humuline regular • Insumanrapid • Novorapid 	Voor 1e maaltijd na onderzoek/operatie	Gebruikelijke dosering
	Langwerkende insuline: <ul style="list-style-type: none"> • Insulatard • Humuline NPH • Humuline zink • Insuman basal • Monotard • Lantus • Levemir • Tresiba 	Voor 1e maaltijd na onderzoek/operatie	50 % van de dosering die u normaal voor het ontbijt spuit
	Combinatie insuline : <ul style="list-style-type: none"> • Mixtard (10/90-20/80-30/70-40/60-50/50) • Novomix 30 • Humalog mix 25 • Humuline (20/80-30/70) • Insuman comb (50-25-15) • Ryzodeg 	Voor 1e maaltijd na onderzoek/operatie	50 % van de dosering die u normaal voor het ontbijt spuit
Voor alle volgende maaltijden geldt de gebruikelijke dosering! hervatten, ongeacht de soort insuline die u gebruikt.			

* zo nodig bij halve eenheden naar boven afronden

Tabel 6: Insulinedosering dag van het onderzoek/operatie na afloop indien het onderzoek/operatie na 12.00 uur heeft plaatsgevonden

Tijdstip onderzoek/operatie	Tijdstip waarop u insuline moet spuiten	Dosering*
Het onderzoek/operatie heeft na 12.00 uur plaatsgevonden	Voor de avondmaaltijd	Gebruikelijke dosering hervatten
	Voor het slapen	Gebruikelijke dosering hervatten
Dit geldt voor alle soorten insuline.		

* zo nodig bij halve eenheden naar boven afronden

Wat u verder nog moet weten

- Deze informatie is alleen bedoeld voor het gebruik van insuline en niet voor andere medicijnen.
- Op de dag van het onderzoek of de operatie doet u er verstandig aan druivensuikertabletten mee te nemen naar het ziekenhuis. Het is mogelijk dat u last krijgt van hypoverschijnselen zoals een trillering gevoel, bleekheid, wazig zicht, hoofdpijn en/of duizeligheid. U kunt dan handelen volgens de richtlijnen die uw diabetesverpleegkundige u geleerd heeft om een hypo op te lossen of te voorkomen.
- Gebruik geen vaste voeding om een eventuele hypoglycemie op te vangen, zolang de richtlijnen voor het onderzoek of de operatie dit niet toestaan.

Tot slot

Het kan zijn dat u na het lezen van deze folder nog vragen heeft.

Neem dan contact op met uw diabetesverpleegkundige.

Het telefonisch spreekuur van de diabetesverpleegkundige is op maandag t/m vrijdag van 8.30 uur – 9.00 uur en van 13.30 uur – 14.00 uur.

Mocht de diabetesverpleegkundige niet bereikbaar zijn, belt u dan met de polikliniek Internisten, telefoonnummer 0492 – 59 59 59.

Neem ook contact op met de diabetesverpleegkundige als u bloedsuikerverlagende tabletten in combinatie met insuline gebruikt.

Telefoonnummers en adressen

Afdeling Radiologie

Locatie Deurne

T: 0493 – 32 88 79

Locatie Helmond

T: 0492 – 59 56 04

Polikliniek Anesthesiologie

Locatie Helmond

T: 0492 – 59 59 69

E: polianaesthesie@elkerliek.nl

Diabetesverpleegkundige

T: 0492 – 59 59 71

E: dvk@elkerliek.nl

Polikliniek Internisten

locatie Deurne

T: 0493 – 32 89 19

locatie Helmond

T: 0492 – 59 59 59

Locatie Helmond

Wesselmanlaan 25

5707 HA Helmond

T: 0492 – 59 55 55

Locatie Deurne

Dunantweg 16

5751 CB Deurne

T: 0493 – 32 88 88

Locatie Gemert

Julianastraat 2

5421 DB Gemert

T: 0492 – 59 55 55

